

Початкова школа і сучасність

Весняна радість
Ранкова зустріч

Загальне поняття
про прикметник
Урок української мови,
4 клас

Кількісні та порядкові
числівники
Урок української мови,
4 клас

Декоративно-прикладне
мистецтво. Мистецтво «Ікебани»
Урок образотворчого мистецтва,
4 клас

Естетичний потенціал
творів поп-музики та їх вивчення
на уроках мистецтва у 1-4 класах

Виховання моральних цінностей
школярів за творами
В. О. Сухомлинського

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Періодичність – 4 рази на рік

№ 1 (53) 2019

Заснований у вересні 2014 р.

Засновник

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,
доктор педагогічних наук, професор,
професор з питань розвитку
Київського міжнародного університету

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
головний науковий співробітник
відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України

Марія БРАТКО,
доктор педагогічних наук, доцент,
директор Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Алла ЖУКОВА,
кандидат педагогічних наук, директор
Гімназії міжнародних відносин № 323
Дарницького району м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,
доктор педагогічних наук, професор
Національного університету «Острозька академія»

Олена МАТВІЄНКО,
доктор педагогічних наук, професор,
заступник декана з наукової роботи
факультету педагогіки і психології
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Тетяна ПУШКАРЬОВА,
кандидат педагогічних наук,
директор Скандинавської гімназії
Дарницького р-ну м. Києва

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,
кандидат педагогічних наук, професор
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Лариса СОЛОВЕЦЬ,
кандидат педагогічних наук, відмінник освіти України,
заслужений вчитель України

Галина ТАРАСЕНКО,
доктор педагогічних наук, професор
кафедри дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені М. Коцюбинського

Лідія ХОМИЧ,
доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогічної освіти
і освіти дорослих НАПН України

Ірина ШАПОШНИКОВА,
кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки і методики
початкового навчання факультету педагогіки
і психології Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Роман ЯРОШЕНКО,
кандидат філологічних наук, доцент Факультету
міжнародних відносин, завідувач відділу прес-служби
Національного авіаційного університету,
дійсний член Національної спілки журналістів України

© «Початкова школа і сучасність», 2019
© «Видавництво «Білий Тигр», 2019

ЗМІСТ

НОВИНИ

Актуальні новини в галузі
початкової освіти

2

Оксана ГРИШИНА

Загальне поняття про прикметник
Урок української мови, 4 клас

38

МОВОЮ НАУКИ

Тетяна ВАСЮТІНА,
Юлія СУЮНДУКОВА
Формування ціннісних орієнтацій
в учнів 1-го класу під час
ранкових зустрічей

3

КРЕАТИВНЕ НАВЧАННЯ

Скільки важать знання?

8

Цікаво знати

19

Лікувальні кольори

26

Випадок у музеї

31

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Вікторія ЦУР

Психолого-фасилітативна
компетентність учителя
Нової української школи

9

Карина ГЛУШАНИЦЯ

Довкола світу
Кросворд

40

Людмила СЛОБІЦЬКА

Виховання моральних цінностей
школярів за творами
В. О. Сухомлинського

12

Вікторія ВАСИЛЬЧЕНКО

Мій будинок

41

Ліляна ТОДОРОВА

Естетичний потенціал творів
поп-музики та їх вивчення
на уроках мистецтва у 1–4 класах

14

Анна ПОВАР

Розфарбуй пташку
Розфарбуй картинку

42

Марія ПІСОЦЬКА

Як дістатися до призу?
Знайди вихід із лабіринту

43

Наталія КОБЦЕВА

Шведська народна казка
«Гвіздок з рідного дому»
Урок позакласного читання, 3 клас

20

Наталія ДЕРМЕНЖИ

Мешканці лісу
Розгадай кросворд-загадку

44

Ольга БІЛАК

У країні небилиць. Зірка Мензатюк.
«Небилиці про рукавиці»
Урок читання, 3 клас

23

Карина СИДОРОВА

Моїй мамі!
Розфарбуй картинку

Наталія БОЛЕБРУХ

Загальне уявлення про числівник.
Кількісні та порядкові числівники
Урок української мови, 4 клас

27

Олена ГОРБАЧЕНКО

Дякую батькам!
Напиши і розфарбуй лист

47

Катерина УШАКОВА

Весняна радість
Ранкова зустріч

32

АНОНС ПОДІЙ

Цікаві заходи

48

Ірина СЕГЕНІШИНА

Декоративно-прикладне
мистецтво. Мистецтво «Ікебани».
Створення композицій з
природного і штучного матеріалу
Урок образотворчого мистецтва,
4 клас

36

Календар

пам'ятних дат у березні

48

На 1 сторінці обкладинки:

Микола СКИБА, учень 1-В класу Ірпінської ЗОШ № 18 Київської області

Розповсюджується лише за умовами
редакційної передплати

Формування ціннісних орієнтацій в учнів 1-го класу під час ранкових зустрічей

Тетяна ВАСЮТИНА,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, м. Київ

Юлія СУЮНДУКОВА,

студентка 4-го курсу спеціальності «Початкова освіта»

факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, м. Київ

У концепції Нової української школи зазначається, що «...виховний процес буде невід'ємною складовою всього освітнього процесу і орієнтуватиметься на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довілля, повага до закону, солідарність, відповідальність)» [5, с. 19]. Тому змісту, формам, методам і засобам їх формування в учнів приділяється значна увага у сучасному освітньому просторі.

Праці багатьох учених (О. Дем'янчука, Л. Виготського, О. Вишневського, А. Запорожця, Н. Лисенко, Н. Луйтеса, Т. Поніманської, О. Савченко та ін.) доводять, що основи ціннісного світу дитини закладаються та найбільш інтенсивно формуються на переході від старшого дошкільного до молодшого шкільного віку. У цей період життя дитина засвоює основи систематичних знань, у неї розвиваються фундаментальні риси її характеру, волі, світогляду, ідеалів, моральних цінностей поглядів та переконань. Тому, формування ціннісних орієнтацій доцільно розпочинати саме у дітей молодшого шкільного віку.

У довідковій літературі поняття «ціннісні орієнтації» трактується як вибіркова, відносно стійка система спрямованості інтересів і потреб особистості, зорієнтована на певний аспект соціальних цінностей. Ціннісні орієнтації формуються у про-

цесі соціального розвитку індивіда, його участі у трудовому житті. Виховання людини можна розглядати, як керування становленням або зміною її ціннісних установок [4, с. 357].

Найбільш вдало, на нашу думку, класифікацію ціннісних орієнтацій зробив О. Вишневський. Він запропонував «кодекс цінностей» сучасного українського виховання, конкретизував їхній зміст. Зокрема, автор виокремлює п'ять головних груп життєвих цінностей, які більш розгалужують цінності, вказані у Концепції НУШ: 1) вічні або абсолютні (вищі) цінності; 2) основні громадянські та національні цінності; 3) цінності сімейного життя; 4) цінності особистісного життя [3].

Одним з найбільш ефективних видів роботи з формування у сучасних першокласників ціннісних орієнтацій, як показала практика, є ранкова зустріч. На думку М. Пристінської, «ранкова зустріч – це динамічне поєднання кількох діяльностей. Їх перелік і послідовність змінюється залежно від різних факторів: наприклад, динаміка класу, план і цілі дня. Ранкове коло – це перший крок до формування поваги, довірливих, турботливих і доброзичливих стосунків у класі. Сучасні дослідження кажуть, що коли такі стосунки сформовані, учні хочуть поводитись на користь шкільної спільноти. Поведінкові проблеми виникають лише зрідка. Діти з різних родин, які мають різні емоційні, фізичні та академічні потреби, об'єднуються в успішну класну спільноту. Разом ми відчуваємо комфорт, щиро посміхаємося і з радістю пізнаємо світ» [8].

© Васютіна Т., Суюндукова Ю., 2019

Зміст, методи і форми організації навчання учнів 1-го класу з метою формування в них ціннісних орієнтацій

Таблиця 1

Групи життєвих цінностей	Теми за матеріалами Савченко О. Я.	Теми за модельними тижнями Шияна Р. Б.	Зміст (теми зустрічей)	Методи	Форми організації навчання
Вічні або абсолютні (вищі) цінності	Теми. Я – учень. Навколишній світ. Розділ «Людина серед людей». Теми. Як втілити мрію. Хто такі друзі	Я – школяр Наш клас Мої друзі Моє довкілля	Чому осінь називають щедрою і що вона нам дарує? Як піклуватися про друзів – домашніх улюбленців? Що мене оточує?	Гра з використанням пантоміміки; бесіда з актуалізацією життєвого досвіду; перегляд тематичних відеофільмів, бесіда за їх змістом; елементарні досліди	Загально-класна, індивідуальна робота в парах
Основні громадянські та національні цінності	Розділ «Людина у суспільстві» Теми. Моя країна. Мої права та обов'язки Історія мого рідного краю	Батьківщина. Я – мандрівник Ми – українці. Ми – європейці	Що таке Батьківщина? Якими рисами я маю володіти, щоб стати комусь захисником / захисницею?	Бесіда з актуалізацією життєвого досвіду; прослуховування тематичних віршів, пісень; бесіда за їх змістом; щоденні новини	Загально-класна, фронтальна
Цінності сімейного життя	Розділ «Людина серед людей». Теми. Досліджую своє коріння. Моя сім'я	Моя родина Професії Подарунки	Я шаную традиції своєї родини	Бесіда за змістом ілюстрацій, прослуховування тематичних віршів	Загально-класна, фронтальна індивідуальна
Цінності особистісного життя	Розділ «Людина». Теми. Який є кожний із нас. Цінності. Безпечна поведінка вдома та на вулиці. Професії	Ми – підприємливі. Техніка, яка допомагає. Професії	Як «потоваришувати» з технікою?	Бесіда з актуалізацією життєвого досвіду; прослуховування тематичних віршів, пісень; вправа з тематичними малюнками	Загально-класна, індивідуальна фронтальна

З метою з'ясування дидактичних можливостей інтегрованого курсу «Я досліджую світ», який укладений відповідно до Типової освітньої програми за ред. О. Савченко та модельних тижнів, що реалізують зміст Типової освітньої програми за ред. Р. Шияна щодо формування ціннісних орієнтацій в учнів 1-го класу, нами було проаналізовано зміст їхніх навчально-методичних матеріалів (табл. 1, колонки 1–3) [1; 2; 6; 7]. На основі здійсненого аналізу розроблено зміст, методи та форми організації діяльності учнів до уроків та ранкових зустрічей, які, на нашу думку, сприятимуть ефективнішому формуванню вказаних ціннісних орієнтацій (табл. 1, колонки 4–6). Ці заходи проводились упродовж вересня-жовтня у спеціалізованій школі № 65 з поглибленим вивченням іноземних мов Дніпровського району м. Києва у 1-А класі під керівництвом вчителя – Прокопенко Зінаїди Леонідівни. У своїй роботі ми поєднували навчально-методичні матеріали, що реалізують зміст обох Типових освітніх програм, які є нині в арсеналі роботи вчителя [1; 2; 6; 7].

Наведемо приклади ранкових зустрічей, які ми проводили з метою формування в учнів вказаних вище ціннісних орієнтацій [1; 2; 6].

1. Тема. Що мене оточує?

Очікувані результати:

- Ділиться своїми враженнями від природи навколишнього світу;
- Розрізняє об'єкти живої і неживої природи.
- Пояснює значення слова «довкілля».

Хід ранкової зустрічі

1. Щоденні новини.

1. Робота в парах «Що я побачив дорогою до школи?».

- Доброго ранку, діти. Сьогодні ви сидите парами. Спробуйте поділитися враженнями про те, що цікавого ви побачили дорогою до школи.
- Чий співрозмовник побачив щось цікаве дорогою до школи?
- Як ви помітили, світ навколо нас дуже цікавий, тому його потрібно досліджувати. І цьому будуть присвячені наші заняття, а всі учні стануть справжніми дослідниками світу, що нас оточує. Перша ознака дослідника – спостерігати і ставити запитання. Тому наступні наші завдання будуть присвячені саме цьому.

II. Дослідження: що означає слово «довкілля».

І перше завдання для вас – розшифрувати таємне слово, без якого сьогодні на заняттях нам ніяк не обійтись. Це слово означатиме «те, що довкола нас», «світ, що довкола нас».

– Це слово має аж 8 букв і ми мусимо їх відгадати. Слово починається на «Д» (це перша буква) і закінчується на «Я» (це восьма буква).

Д _ _ _ _ _ Я

Друга буква цього слова схожа на коло/ обруч (О). (Якщо діти відгадали букву, вписую її замість рисочки у слово.)

Передостанні букви цього слова схожі на дашок будиночка, якщо писати друкованими літерами (Л).

У цьому слові є літера, схожа на паличку (І).

У цьому слові є буква, схожа на половину літери Ж/ або з якої починається слово «Котик».

У цьому слові є така сама літера, з якої починається ім'я хлопчика, що сидить за першою партою (Ваня).

- Чи знаєте ви, що означає слово довкілля?
- Від якого слова походить назва довкілля?
- Спробуйте замінити це слово іншим словом, яке означає те саме (світ / навколишній світ / оточення / середовище).

2. Тема. Що таке Батьківщина?

Очікувані результати:

- Висловлює думку про те, що таке Батьківщина з використанням медіатексту.
- Називає місцевість, у якій проживає, вказує адресу проживання.
- Представляє загальні відомості про Україну.

Хід ранкової зустрічі

1. Ранкове коло «Де я проживаю?».

- Доброго ранку діти. Сьогодні ми з вами станемо не колом, а ланцюжком.
- Яка різниця між колом і ланцюжком?
- Хочу вам дещо розказати про себе: «Я проживаю в Україні, у місті Києві, по вулиці Якуба Коласа, 23).
- А це мій друг, лелека:
- «Я – Лелека, живу у гнізді на стовпі, що біля річки»
- А чи зможете ви розказати, де ви проживаєте?
- Чи подобається вам жити в Україні? В себе вдома?

– Мені теж, адже власний дім – найрідніший і найзатишніший, бо з ним у нас пов'язані теплі моменти нашого життя.

– Послухайте віршик, який стане гаслом сьогоднішнього дня:

*Різні в світі є країни,
Гарні є і є багаті,
Та найкраще – в Україні,
Бо найкраще – в рідній хаті.*

– Чи згодні ви з автором?

– Хто знає, що таке «Батьківщина»? «Мала батьківщина».

– Я почула багато цікавих версій. Багато з них навіть є правильними. Але сьогодні, упродовж дня, ви обов'язково дізнаєтесь більше про ці терміни.

2. Продовження речення «Батьківщина – це...».

– Діти, а що для вас Батьківщина? Для мене наприклад Батьківщина – це гори і сонце, що сідає за гори. А для тебе, Лелеко?

«Для мене Батьківщина – це Тарас Шевченко, український поет».

– А для вас, діти?

– Послухайте уважно вірш, знайдіть у ньому число, якою цифрою ми його позначимо?

Мати – Україна

*Перше наше слово з нами повсякчас,
Мати-Україно, ти одна у нас!
Ниви і діброви, і садів окрас –
Рідна мати Батьківщино,
Ти ж одна у нас!*

– Відгадай загадку. Знайди слово, що називає число.

У світі одна, всім потрібна вона. (Батьківщина)

3. Тема. Якими рисами я маю володіти, щоб стати комусь захисником / захисницею? (до Дня захисника України 14 жовтня)

Очікувані результати:

– Долучається до підтримання шкільних традицій.

– Описує історію свята Покрови.

– Розповідає про вчинки улюблених персонажів.

Хід ранкової зустрічі

1. Ранкове коло «Яке свято ми святкуватимемо незабаром?» Коротка історія свята.

Щоденні новини.

– Слава Україні!

– Чи знаєте ви, що це за привітання?

– Під час російської збройної агресії проти

України гасло отримало поширення в українському війську. 24 серпня 2018 року привітання вперше пролунало як частина церемонії параду на честь 27-річчя незалежності України та 100-річчя відродження української державності. 4 жовтня 2018 року Верховна Рада запровадила вітання «Слава Україні! – Героям слава!» у ЗСУ та Національній поліції.

– А який день сьогодні? Яке число? Місяць?

– Кому відомо, яке свято відзначатимуть в Україні незабаром.

(Діти намагаються відгадати назву свята).

– До нас наближається державне свято – День захисника України, що припадає на День святої Покрови Богородиці водночас із Днем українського козацтва.

Коротка історія свята:

День захисника України відзначаємо 14 жовтня у День святої Покрови Богородиці водночас із Днем українського козацтва. Також 14 жовтня 1942 року було утворено Українську Повстанську Армію, тому 14 жовтня – це день УПА.

– Історію свята Покрови, на основі якого було проголошено День українського козацтва, а згодом і День захисника України, можна дізнатись прослухавши поезію:

*Світ у сяйві, не впізнати
Саду і городу.
То Покрова – світле свято
Нашого народу.*

*То Покрова землю вкрила
щедрими плодами,
розпростерла ніжні крила,
стала понад нами.*

*То Покрова – захисниця
запорожців славних,
То Покрова – помічниця
воїнів відважних.*

*Грає осінь кольорова,
Пахнуть груші, сливи,
Усміхається Покрова
До дітей щасливих.*

Олесь Лупій

– 3 2014 року свято стало державним, і його відзначають усі громадяни України незалежно від того, якої релігії людина і чи загалом вона вірить у Бога.

2. *Спільне пригадування казок, де йдеться про героїв-захисників. Коротка бесіда «Чому ці герої нам подобаються?»*

3. *Тема. Як «потоваришувати» з технікою? Очікувані результати:*

- Розпізнає найпростіші матеріали та прилади, що їх можна застосувати.
- Пояснює, чому природа важлива для людини і чому потрібно берегти електроенергію.
- Пояснює правила безпечної поведінки з побутовими приладами.

Хід ранкової зустрічі

1. *Ранкове коло «Техніка, яка допомагає».*

- Доброго ранку діти. Пропоную вам стати в коло.
- Хочу вам дещо розказати. Сьогодні зранку я проснулася з допомогою мого телефону, встигла до вас на урок з допомогою свого годинника, проводжу заняття з допомогою ноутбука та дошки.
- Тепер ваша черга називати техніку, яка допомогла вам сьогодні вранці або з якою ви сьогодні «зустрілися» (напр., телефон, автомобіль, холодильник, велосипед тощо).
- Ви можете сідати за парти. У мене для вас є цікаве завдання. Ми назвали вже дуже багато техніки, а чи знаєте ви, як вона виглядає?
- Спробуйте розпізнати зображення цієї техніки на малюнку. (Лунає пісня «911» О.Е.)

Бесіда:

- Які побутові прилади ви побачили на малюнку?
- Чи всі вони електричні?
- Як ви про це здогадалися?
- Скільки предметів вдалося віднайти на малюнку?
- Скільки предметів треба забрати, щоб залишилося 5?
- Скільки предметів залишиться, якщо забрати від цієї кількості два-три предмети?
- Скільки предметів буде, якщо вам захочеться додати ще якийсь прилад?
- Який прилад вам захочеться додати на цей малюнок? Чому?
- Який предмет побутової техніки тобі допоможе, якщо:
 - зім'явся одяг?
 - потрібно зберегти продукти харчування?
 - забруднилася сорочка?
 - у кімнаті брудно, слід прибрати?
 - тобі захотілося послухати музику?
 - тобі потрібно поспілкуватися з тим, кого немає поруч?

2. *Тема. Моя Батьківщина. Я шаную традиції своєї родини.*

Очікувані результати:

- Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось/кимось) для наведення аналогічних прикладів з власного досвіду.
- Пояснює, які почуття пов'язують його/її з близькими людьми, висловлює припущення про те, чим вони зумовлені.
- Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо).
- Пояснює функції та значення батьків для кожної людини.
- Розрізняє потреби близьких людей та друзів.

Хід ранкової зустрічі

1. *Ранкове коло «Як я допомагаю?».*

- Доброго ранку діти. Пропоную вам стати в коло.
- Хочу вам дещо розказати про себе. Коли я приїжджаю до мами в гості, то я завжди допомагаю їй з прибиранням, з приготуванням їжі і навіть дещо по роботі.
- А чи зможете ви сказати, що ви робити вдома такого, що приносить користь всій сім'ї?
- Чи подобається вам виконувати цю роботу?
- Мені подобається. Адже, сім'я – це найрідніші люди, яким хочеться допомагати, хочеться робити приємно.
- Ви згодні зі мною?
- Автор одного з віршів теж підтримує нашу думку, послушайте його:

*Моя сім'я – жаданий скарб,
Той найцінніший діамант
І найпрекрасніший смарагд,
Який від злого збережу,
І до добра я піднесу.*

2. *Розповідь за малюнком «Що наша сім'я любить робити разом?»*

- Діти, у кожній родині є справи, які усі роблять разом, допомагають одне одному.
- Є правила, яких дотримуються всі члени родини.
- Є сімейні традиції, яких бабуся й дідусь навчили маму, тата, а вони навчають вас.
- Розгляньте малюнки, подумайте, що ви любите робити в сім'ї разом?
- У своїх зошитах намалюйте те, що тільки що мені описали.

Як засвідчує практика, проведення ранкових зустрічей передбачає ретельну підготовку педагога, підбір методів та засобів навчання, научного матеріалу. Найбільш цікавими та дієвими методами для формування в учнів ціннісних орієнтацій ми вважаємо: бесіди з актуалізацією життєвого досвіду, бесіди за змістом тематичних ілюстрацій, відеороликів, аудіозаписів; елементарні досліди та дидактичні ігри.

Таким чином, зміст інтегрованого курсу «Я досліджую світ», що реалізує Типову освітню програму за ред. О. Савченко, навчально-методичні видання до нього різних авторів, модельні тижні та навчально-методичні матеріали, що відповідають Типовій освітній програмі за ред. Р. Шияна створюють вагоме підґрунтя для формування ціннісних орієнтацій молодших школярів і, як наслідок, забезпечують реальне втілення ідей Концепції НУШ у практику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Большакова І. Я досліджую світ: підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.): Ч. 1 / І. О. Большакова, М. С. Пристінська. – Харків : Ранок, 2018. – 80 с. іл.
2. Будна Н. Я досліджую світ: конспекти уроків: 1 кл.: у 2-х ч. Ч. 1: посібник для вчителя / Н. О. Будна, Т. В. Гладюк, С. Г. Заброцька, Н. Б. Шост. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. – 184 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання друге, доопрацьоване і доповнене. – Дрогобич: Коло, 2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5264431/page:13>.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
5. Концепція «Нова українська школа». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua> > Середня освіта > Реформа середньої освіти.
6. Модельна навчальна програма для першого класу та навчально-методичні матеріали // авт. кол. під кер. Шияна Р. Б. – 2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakinp.org.ua/kabineti/kabinet-doshkilnoi-pochatkovoi-ta-inkluzivnoi-osviti/pochatkova-osvita/321-nova-ukrainska-shkola/navchalnometodichnezabezpechennja/4447-modelna-navchalnoprograma-dlja-1go-klasu-ta-navchalnometodichni-materiali>.
7. Опублікували типові освітні програми для 1–2 класів НУШ (ДОКУМЕНТИ). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty>.
8. Ранкове коло. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://edera.gitbooks.io/glossary/2/kolo.html>.

Креативне навчання!

Скільки важать знання?

В одному з історичних документів розповідається, що в епоху римського імператора Калігули учні, які користувалися пергаментом, написане злизували язиками. Згодом почали користуватись пемзою. Пергамент, що виробляли з шкіри тварин, був твердий, і, стирання камінчиками йому не шкодило.

Однак справа ускладнилась з виникненням паперу. Та ось понад двісті років тому відомий англійський хімік Дж. Прістлі попробував стерти шматочком каучуку проведену олівцем лінію. Через кілька років у магазинах з'явилися гумові кубики – предки сучасної гумки. Згодом розпочалось виготовлення гумок, які стирали написане не тільки олівцем, а й чорнилом.

Укладено за матеріалами Інтернет-ресурсу: Івано-Франківська центральна міська дитяча бібліотека. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bibliokid.if.ua>.